ПОДАТКОВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ

TAX OFFENSES: THE ESSENCE AND CLASSIFICATION FEATURES

У статті узагальнено наукові підходи до визначення сутності поняття «податкові правопорушення». Установлено, що загальними ознаками, притаманними всім видам податкових правопорушень, є такі: суспільна небезпека (або шкідливість) діяння (виражається в порушенні суб'єктивних прав та юридичних обов'язків або перешкоджанні їх виконання); протиправність дії (бездіяльності); винність; карність (податкове правопорушення є основною підставою фінансово-правової відповідальності за порушення податкового законодавства). Установлено, що ознаками податкової відповідальності є: вчинення діяння, що містить усі ознаки складу податкового правопорушення; настання відповідальності врегульовано нормами податкового права; застосування до правопорушника податкових санкцій фінансового характеру (штрафів); особливий порядок притягнення до відповідальності; суб'єктами відповідальності є платники податків та інші фіскально зобов'язані особи. Узагальнено наукові підходи до визначення класифікаційних ознак податкових правопорушень та їх видів.

Ключові слова: податки, платники податків, податкові правопорушення, відповідальність, протиправність, дія, бездіяльність.

В статье обобщены научные подходы к определению сущности понятия «налоговые правонарушения».

Установлено, что общими признаками, характерными для всех видов налоговых правонарушений, являются: общественная опасность (или вред) деяния (выражается в нарушении субъективных прав и юридических обязанностей или препятствовании их выполнению); противоправность действий (бездействия); виновность; наказуемость (налоговое правонарушение является главным основанием финансово-правовой ответственности за нарушение налогового законодательства). Установлено, что признаками налоговой ответственности являются: совершение деяния, содержащего все признаки состава налогового правонарушения; наступление ответственности урегулировано нормами налогового права; применение к правонарушителю налоговых санкций финансового характера (штрафов); особый порядок привлечения к ответственности; субъектами ответственности являются налогоплательщики и другие фискально обязанные лица. Обобщены научные подходы к определению классификационных признаков налоговых правонарушений и их видов.

Ключевые слова: налоги, налогоплательщики, налоговые правонарушения, ответственность, противоправность, действие, бездействие.

УДК 347.73

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastuct53-30>

Сіренко О.В.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю
Полтавська державна аграрна академія

Sirenko Olena

Poltava State Agrarian Academy

An analysis of the operational situation in the field of paying taxes and carrying out entrepreneurial activity indicates that tax crime reaches a qualitatively new level, turning into one of the main threats to the state economic security, since it is the economic basis for the existence of organized criminal groups. Such offenses are massive and organized. Any activity of business entities is related to the payment of taxes. The duty of subjects, as taxpayers, is to calculate, declare and pay the amount of tax and due within the established time frame. The article summarizes the main elements of tax debt: tax accounting and payment of taxes and fees. The article summarizes scientific approaches to defining the essence of the concept of "tax offenses". It has been established that the following signs are inherent in the tax offenses: the presence of financial and legal responsibility for violation of tax legislation; social harm, which is expressed in the violation of subjective rights and legal obligations or obstruction of their implementation. The essence of the concept of "social harm" also consists in the ability to threaten with causing socially harmful consequences or their assignment to objects of financial and legal or tax and legal protection. Not every act can be recognized as a tax offense, entailing socially harmful consequences in the field of tax discipline protection, but only an act that violates the norms of tax legislation that establish tax obligations and prohibitions. Only acts that entail the occurrence of guilt should be recognized as a tax offense. This issue requires detailed scientific research in order to formulate a "model of guilt" that will be suitable for further consolidation in tax legislation. Punishments are applied to acts that are characterized by all the signs of a tax offense. Measures of financial and legal responsibility are provided for these actions in tax legislation. The article summarizes scientific approaches to the definition of the classification signs of tax offenses and their types. The types of liability (administrative and financial) have been systematized according to the main types of tax offenses.

Key words: taxes, taxpayers, tax offenses, responsibility, wrongfulness, action, inaction.

Постановка проблеми. Підприємництво – це діяльність, яка ведеться на свій ризик. У системному бізнесі менеджмент прагне керувати всіма процесами на підприємстві. Управлінці, які націлені на ефективне прийняття бізнес-рішень, не ігнорують ризики і не уникають їх, а прогнозують їх і знижують до мінімального рівня [1]. Лівову частку ризиків у підприємницькій діяльності становлять податкові.

Будь-яка підприємницька діяльність пов'язана з нарахуванням та сплатою податків та зборів, а діяльність податкових органів – зі збиранням, пошуком, перевіркою інформації, передаванням її третім особам, захистом та охороною

персональних даних платників податків чи інших відомостей конфіденційного характеру тощо [2].

Суб'єкти господарювання нерідко застосовують як нелегальні, так і законні шляхи скорочення податкових платежів. Ухилення від сплати податків (tax evasion) є нелегальним шляхом зменшення податкових зобов'язань за податковими платежами, засноване на свідомій, кримінально карній дії згідно з Кримінальним кодексом України. В основі ухилення від сплати податків лежить приховування доходів і майна від податкових органів, створення фіктивних витрат, фіктивного підприємства, відображення нереальних, безтоварних господарських операцій, навмисного (умисного)

спотворення бухгалтерської та податкової звітності. Такі дії суб'єктів підприємницької діяльності порушують законодавство, держава не отримує (недоотримує) належні їй суми податків та зборів. А отже, факт невиконання податкового обов'язку стає ознакою податкового правопорушення. Невивченість суті категорії «податкове правопорушення», класифікації та його ознак зумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження теоретичних і практичних питань у частині податкових правопорушень висвітлено у працях таких науковців, як Т.В. Архипенко, З.М. Будько, Д.Г. Вігдорчик, Д.В. Вінницький, Д.О. Гетманцев, О.В. Демін, В.В. Іщенко, М.П. Кучерявенко, А.С. Літвінцева, Р.В. Макарчук, М.І. Трипольська та ін. Незважаючи на значні здобутки у дослідженні вказаних проблем, низка питань потребує уточнення. Проблема пошуку раціональних співвідношень наукової та професійної термінології в частині правопорушень, володіння словником професійного мовлення, допустимості чи неприпустимості професійних жаргонізмів у сфері обліку та оподаткування залишаються предметом широких відкритих наукових дискусій, а її вирішення орієнтоване на мінімізацію хибних наукових шляхів та усвідомлення реальної сутності категорії «податкові правопорушення» [3].

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення категорії «податкове правопорушення» та розкриття його змісту, класифікаційних ознак та видів шляхом аналізу чинного законодавства та наявних наукових підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Будь-яка діяльність суб'єктів господарювання пов'язана зі сплатою податків. Обов'язком суб'єктів як платників податків є обчислення, декларування та/або сплата суми податку та збору в порядку і строки, визначені ПКУ. Ст. 16.1. ПКУ визначає обов'язки платників податків. Узагальнимо їх так:

- обов'язок із ведення податкового обліку (16.1.1. – стати на облік у контролюючих органах; 16.1.2. – вести в установленому порядку облік доходів і витрат; 16.1.12. – забезпечувати збереження документів, пов'язаних із виконанням податкового обов'язку, протягом строків, установлених ПКУ);

- обов'язок зі сплати податків і зборів (16.1.4. – сплачувати податки та збори в строки та у розмірах, установлених ПКУ);

- обов'язок з податкової звітності (16.1.2. – складати звітність, що стосується обчислення і сплати податків та зборів; 16.1.3. – подавати до контролюючих органів декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів);

- обов'язок до взаємодії з контролюючими органами (16.1.5. – подавати на письмову вимогу

контролюючих органів документи з обліку доходів, витрат та інших показників, первинні документи, регістри бухобліку, фінансову звітність, інші документи, пов'язані з обчисленням та сплатою податків та зборів; 16.1.6. – інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг (суми отриманих пільг) та напрями їх використання; 16.1.8. – виконувати законні вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів із питань оподаткування та митної справи і підписувати акти (довідки) про проведення перевірки; 16.1.9. – не перешкоджати законній діяльності посадової особи контролюючого органу під час виконання нею службових обов'язків, виконувати законні вимоги посадової особи тощо) [4].

Для платників податків податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених ПКУ та іншим законодавством, контроль над дотриманням якого покладено на контролюючі органи [4].

Аналіз праць науковців дав змогу узагальнити визначення терміна «податкове правопорушення» (табл. 1).

Отже, загальними ознаками, притаманними для всіх видів податкових правопорушень, є такі:

- 1) суспільна небезпека (або шкідливість) діяння, посягання на публічно-правовий обов'язок. Суспільна шкідливість виражається у порушенні суб'єктивних прав та юридичних обов'язків або перешкодженні їх виконання, а також полягає у здатності загрожувати спричиненням суспільно шкідливих наслідків або завданні цих суспільно шкідливих наслідків об'єктам фінансово-правової (податково-правової) охорони [11];

- 2) винне діяння: дія або бездіяльність які загрожують настанню або спричиняють суспільно шкідливі наслідки у сфері охорони податкової дисципліни;

- 3) протиправні наслідки такого діяння;

- 4) невиконання чи неналежне виконання податкового обов'язку;

- 5) наявність відповідальності. Діяння, які підпадають під усі ознаки складу податкового правопорушення, є караними, а отже, за їх учинення в податковому законодавстві передбачено заходи фінансово-правової відповідальності [11].

У доктрині податкового права існують різні підходи до класифікації складів правопорушень (табл. 2).

На нашу думку, найбільш уразливими для підприємств є податкові правопорушення, пов'язані з невиконанням податного обов'язку, а саме з веденням податкового обліку, правильністю розрахунків

Таблиця 1

Визначення терміна «податкове правопорушення»

Джерело/Автор	Визначення	Сутність
Т.В. Архипенко [5]	Проявляється у посяганні на публічно-правовий обов'язок усіх громадян сплачувати законно встановлені податки та збори	посягання на публічно-правовий обов'язок
О.М. Бандурка, В.Д. Понікарпов, С.М. Попова [6]	Протиправне (передбачене податковим кодексом України), винне діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи, пов'язане з невиконанням податкового законодавства або неналежним виконанням податкових зобов'язань, за яких чинним законодавством встановлена юридична відповідальність	винне діяння, пов'язане з невиконанням податкового законодавства або неналежним виконанням податкових зобов'язань
П.М. Годме [7]	Є прямим навмисним або ненавмисним порушенням податкового закону, що розкриває сутність поняття через категорію «вина»	порушення податкового закону
М.П. Кучерявенко [8]	Протиправне (передбачене податковим законодавством), винне діяння (дія чи бездіяльність) особи, пов'язане з невиконанням чи неналежним виконанням податкового обов'язку, за яке передбачена юридична відповідальність	винне діяння (дія чи бездіяльність) особи, пов'язане з невиконанням чи неналежним виконанням податкового обов'язку
С.Г. Пепеляєв [9]	Протиправне винне діяння, яким не виконуються або неналежним чином виконуються обов'язки, порушуються права та законні інтереси учасників податкових правовідносин і за яке встановлено юридичну відповідальність	винне діяння
О. Степанюк [10]	Протиправне (вчинене з порушенням податкового законодавства), винне діяння (дія або бездіяльність) особи, пов'язане з невиконанням або неналежним виконанням податкового обов'язку, за який встановлена юридична відповідальність	винне діяння, пов'язане з невиконанням або неналежним виконанням податкового обов'язку
М.І. Трипольська	Суспільно шкідливе, протиправне (дія або бездіяльність) платників податків, податкових агентів та інших осіб, за вчинення якого податковим законодавством передбачено застосування заходів фінансово-правової відповідальності	винне діяння
П.В. Цимбал [12]	Протиправні, винні навмисні дії або бездіяльність суб'єктів оподаткування, за які передбачена юридична відповідальність	винні навмисні дії або бездіяльність

Джерело: узагальнено на підставі [5–12]

Таблиця 2

Класифікація податкових правопорушень

Джерело	Ознака	Види
1	2	3
О.М. Бандурка, В.Д. Понікарпов, С.М. Попова [6]	від об'єкта оподаткування	відсутність бухгалтерського та податкового обліку об'єктів оподаткування або ведення обліку з порушенням вставленого порядку
		неподання або несвоєчасне подання податкових декларацій, фінансової звітності та іншої інформації податковим органам, несплата або несвоєчасна сплата вставлених податків і зборів
		приховування об'єктів та заниження бази оподаткування
	від спрямованості дій	правопорушення проти системи оподаткування
		правопорушення проти прав і законних інтересів платників податків
		правопорушення проти прав контролюючих функцій контролюючих органів
Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, Д.А. Кобильнік [13]	залежно від особливостей об'єкта	порушення порядку ведення податкового та бухгалтерського обліку
		податкові правопорушення (проступки)
З.М. Будько [14]	за критерієм видового об'єкта	податкові злочини
		правопорушення, що посягають на податкові відносини, пов'язані з безпосереднім здійсненням податкових стягнень і безпосередньо спричиняють фінансові втрати держави
		правопорушення, що посягають на відносини, які забезпечують додержання встановленого порядку управління у сфері оподаткування
		порушення, пов'язані з порядком обліку платників податків та поданням податкової звітності
		порушення, пов'язані з обчисленням, сплатою, утриманням та перерахуванням податків та зборів
		порушення, пов'язані з невиконанням рішень податкових органів
		порушення прав і законних інтересів платників податків

Продовження Таблиці 2

1	2	3
М.П. Кучерявенко [8]	від об'єкта	приховування доходу
		заниження доходу
		відсутність обліку об'єкта оподаткування чи ведення його з порушенням установленого порядку
		несвоєчасна сплата податку
		неподання документів та іншої інформації тощо
	від спрямованості діянь	правопорушення проти прав і свобод платників податків
		правопорушення проти порядку ведення бухгалтерського обліку і звітності
		правопорушення проти реалізації контролюючими органами функцій податкового контролю тощо
	від характеру санкцій і галузей, що їх закріплюють	кримінальна
		адміністративна
		фінансова
О.В. Лега, Л.В. Яловега, Т.Б. Прийдак [15]	за обов'язком платника податків	з ведення податкового обліку: встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) у контролюючих органах, строків реєстрації податкової накладної та/або розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних та допущення помилок за зазначення обов'язкових реквізитів податкової накладної; порядку реєстрації акцизних накладних та розрахунків коригування до таких акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних; установлених строків зберігання документів із питань обчислення і сплати податків і зборів; правил обліку, виробництва та обігу пального на акцизних складах
		зі сплати податків і зборів: правил сплати (перерахування) податків; правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати
		з податкової звітності: неподання або несвоєчасне подання податкової звітності; невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності
		до взаємодії з контролюючими органами: порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб – платників податків; порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків
С.Г. Пепеляєв [9]	проти системи податків	незаконне встановлення або введення податків; незаконне стягнення податків, тобто пряме чи непряме примушування до сплати податків (або стягнення податків), не встановлених або не введених відповідно до законодавства; незаконне звільнення від сплати податків
	проти прав і свобод платників податків	незаконне перешкоджання господарській діяльності платнику податку, тобто незаконна відмова посадовою особою податкового органу в постановці на податковий облік; відмова у видачі дозволу або іншого документа, необхідного для відкриття рахунків у банку або в іншому кредитному закладі, незаконне призупинення операцій платника податку по рахунках у банку чи інших кредитних закладах; відмова в консультації, або ненадання консультацій, тобто відмова посадової особи податкового органу надати платнику податку або іншому учаснику податкових відносин безплатну письмову інформацію про податок і умови оподаткування, про його права і обов'язки або ненадання такої інформації в установлений термін; розголошення податкової таємниці
	проти виконання дохідної частини бюджетів	незаконне використання рахунку платником податку; незаконне відкриття рахунку платнику податку; незаконні розрахунки, тобто здійснення розрахунків готівкою з порушенням установлених законом обмежень; порушення касової дисципліни, тобто порушення встановленого законом порядку оприбуткування, зберігання і використання грошових коштів; несвоєчасне надання інформації про платника податку; ухилення від надання інформації про платника податку; несвоєчасне надання інформації, необхідної для нарахування податковим органом податку; ухилення від надання інформації, необхідної для нарахування податковим органом податку
	проти системи гарантій виконання обов'язків платника податку	незаконне використання рахунку платником податку; незаконне відкриття рахунку платнику податку; незаконні розрахунки, тобто здійснення розрахунків готівкою з порушенням встановлених законом обмежень; порушення касової дисципліни, тобто порушення встановленого законом порядку оприбуткування, зберігання і використання грошових коштів; несвоєчасне надання інформації про платника податку; ухилення від надання інформації про платника податку; несвоєчасне надання інформації, необхідної для нарахування податковим органом податку; ухилення від надання інформації, необхідної для нарахування податковим органом податку

1	2	3
	проти контрольних функцій податкових органів	несвоєчасна реєстрація в податковому органі; ухилення від реєстрації в податковому органі; перешкоджання здійсненню контрольних дій; непокоря законній вимозі або розпорядженню посадової особи податкового органу; образа посадової особи податкового органу; насилля чи загроза застосування насилля або пошкодження майна посадової особи податкового органу; незаконний вплив або втручання, тобто неправомірний вплив у будь-якій формі на посадову особу податкового органу з метою перешкоджання виконання нею контрольних дій або впливу на рішення, що нею приймається
	проти порядку ведення бухгалтерського обліку, складання і подання бухгалтерської і податкової звітності	порушення порядку організації бухгалтерського обліку; порушення порядку ведення бухгалтерського обліку; незабезпечення достовірних даних бухгалтерського обліку; порушення порядку складання бухгалтерської і податкової звітності; порушення порядку надання бухгалтерської і податкової звітності; ухилення від надання бухгалтерської і податкової звітності
	проти обов'язків зі сплати податків	незаконне використання пільг із податку; несплата або несвоєчасна сплата податку
О. Степанюк [10]	залежно від об'єкта	приховування прибутку
		заниження прибутку
		відсутність обліку об'єкта оподаткування або ведення його обліку з порушенням встановленого порядку
		невчасна сплата податку
		непредставлення документів й іншої інформації і т. д.
	залежно від спрямованості діянь	правопорушення проти системи податків
		правопорушення проти прав і свобод платників податків
		правопорушення проти порядку ведення бухгалтерського обліку і звітності
		правопорушення проти контрольних функцій податкових органів і т. д.
	залежно від характеру санкцій і галузей права, що їх регулюють	фінансова
		адміністративна
		кримінальна
	залежно від ступеня суспільної небезпеки	податкові злочини
		податкові проступки
	залежно від наслідків правопорушення	залежно від наслідків правопорушення
		формальні (склади, що виявляються в неподанні або невчасному поданні в податковий орган необхідних документів)

Джерело: узагальнено на підставі [6; 8–10; 13–15]

податків та зборів, формуванням фінансової звітності. Ризики, які виникають при цьому, характеризують як фінансову діяльність, так і репутацію підприємств.

З одного боку, підприємство може зазнати фінансових утрат у вигляді донарахування йому податків і зборів, пені, штрафів за результатами податкової перевірки. Зокрема, відповідальність платників податків у частині невиконання податкового обов'язку представлено у табл. 3.

З іншого боку, у деяких особливо серйозних випадках неправильна податкова політика підприємств може стати причиною притягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб. У разі податкових спорів із контролюючими органами щодо донарахування податків, відкриття

кримінальних проваджень проти посадових осіб підприємств у частині ухилення від сплати податків підприємство несе репутаційні ризики. [1].

Висновки з проведеного дослідження.

Загальними ознаками, притаманними всім видам податкових правопорушень, є такі: 1) суспільна небезпека (або шкідливість) діяння, посягання на публічно-правовий обов'язок; 2) винне діяння: дія або бездіяльність; 3) протиправні наслідки такого діяння; 4) невиконання чи неналежне виконання податкового обов'язку; 5) наявність відповідальності.

Усі елементи й ознаки складу податкового правопорушення розкривають, доповнюють і характеризують суспільну небезпеку, протиправність і винність діяння.

Таблиця 3

Класифікація податкових правопорушень за обов'язками платників податків

Порушення	Відповідальність
Обов'язок платника податків із ведення податкового обліку встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) у контролюючих органах	на самозайнятих осіб – 170 грн, на юросіб – 510 грн
строків реєстрації податкової накладної та/або розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних та допущення помилок під час зазначення обов'язкових реквізитів податкової накладної	10% суми ПДВ, зазначеної в податкових накладних – у разі порушення строку реєстрації до 15 к.д.; 20% – від 16 до 30 к.д.; 30% – від 31 до 60 к.д.; 40% – від 61 до 365 к.д.; 50% – на 366 і більше к.д.
порядку реєстрації акцизних накладних та розрахунків коригування до таких акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних	2% від суми АП із відповідних обсягів пального, зазначених у таких акцизних накладних/розрахунках коригування, – у разі порушення терміну реєстрації до 15 к.д.; 10% – від 16 до 30 к.д.; 20% – від 31 до 60 к.д.; 30% – від 61 до 90 к.д.; 40% – на 91 і більше к.д.
установлених строків зберігання документів із питань обчислення і сплати податків і зборів	штраф – 510 грн
правил обліку, виробництва та обігу пального на акцизних складах	у розмірі 1 розміру п.м.п.о. на 01.01 податкового (звітного) року, за кожний кубічний метр об'єму резервуарів, на яких не встановлено витратомірів-лічильників та/або рівномірів-лічильників, але не менше 15 000 грн
Обов'язок платника податків зі сплати податків і зборів	
правил сплати (перерахування) податків	за затримки до 30 к.д. включно, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, – у розмірі 10% погашеної суми податкового боргу; більше 30 к.д. – у розмірі 20%
правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати	25% суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету
Обов'язок платника податків із податкової звітності	
неподання або несвоєчасне подання податкової звітності	170 грн, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання
невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності	5% від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання. За самостійного донарахування штрафи не застосовуються
Обов'язок платника податків зі взаємодії з контролюючими органами	
порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб – платників податків	85 грн
порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків	340 грн за кожний випадок неподання або затримки

Джерело: узагальнено на підставі [4]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Соловійова Т. Як бізнесу ефективно управляти податковими ризиками. URL: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-kak-biznesu-yeffek> (дата звернення: 11.03.2021).
2. Лега О. Використання податкової інформації у розрахунках з бюджетом. *Agricultural and Resource Economics*. 2017. Vol. 2. № 3. Р. 63–74. URL: http://dSPACE.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/318/1/120-279-1-SM_Стаття.pdf (дата звернення: 11.03.2021).
3. Канцедаль Н.А. Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів. *Облік і фінанси*. 2019. № 1(83). С. 28–34. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-28-34](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-28-34) (дата звернення: 11.03.2021).
4. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 11.03.2021).
5. Архипенко Т.В. Понятие и сущность ответственности за нарушения законодательства о налогах и сборах. *Финансовое право*. 2004. № 5. С. 14–19.

6. Бандурка О.М., Понікарпов В.Д., Попова С.М. Податкове право : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 312 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bandurka_Oleksandr/Podatkove_pravo.pdf (дата звернення: 11.03.2021).
7. Годме П.М. Финансовое право. Москва, 1978. 428 с.
8. Податкове право України : навчальний посібник / за ред. М.П. Кучерявенка. Харків : Право, 2010. 256 с.
9. Основы налогового права / под ред. С.Г. Пепелева. Москва : Инвест-фонд, 1995. С. 173.
10. Степанюк О.І. Податкове право : навчальний посібник. Тернопіль, 2003. URL: <http://oslawoffice.com.ua/wp-content/uploads/2016/07/податкове-право.-навч.посібник.pdf> (дата звернення: 11.03.2021).
11. Цимбал П.В. Визначення поняття податкових правопорушень і податкових злочинів. *Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України (економіка, право)*. 2007. № 2(37). С. 138–145. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/3077/1/3300_IR.pdf (дата звернення: 11.03.2021).

12. Трипольська М.І. Поняття та ознаки податкового правопорушення. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2015. № 1(47). С. 41–45.

13. Податкове право : навчальний посібник / Г.В. Бех та ін. ; за ред. проф. М.П. Кучерявенка. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 400 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Podat-Pravo.pdf (дата звернення: 11.03.2021).

14. Будько З.М. Фінансово-правова відповідальність за вчинення податкових правопорушень : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Національна академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2005. 18 с.

15. Лега О.В., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б. Класифікація податкових правопорушень. *Розвиток бухгалтерського обліку, оподаткування і контролю в умовах інтеграційних процесів* : Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція, 22–23 жовтня 2020 р. Херсон : ХДАУ, 2020. С. 146–149. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9615/Клас_под_прав.pdf (дата звернення: 11.03.2021).

16. Літвінцева А.С. Поняття та склад податкового правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 35(1.2). С. 123–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35%281.2%29__32 (дата звернення: 11.03.2021).

REFERENCES:

1. Soloviova T. Yak biznesu efektyvno upravlyaty podatkovymu ryzykamy [How to manage by tax risks effectively] Available at: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-kak-biznesu-yeffek/> (accessed 11 March 2021).

2. Leha O. (2017) Vykorystannia podatkovoi informatsii u rozrakhunkakh z biudzhetom [The use of tax information in accounts with a budget]. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. Vol. 2, no. 3, pp. 63–74. Available at: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/318/1/120-279-1-SM_Article.pdf (accessed 11 March 2021).

3. Kantsedal N. A. (2019) Bukhhalterskyi oblik tsyfrovoy epokhy: rozshyrennia terminologichnykh kordoniv [Accounting of the digital age: the expansion of the terminological boundaries]. *Oblik i finansy* [Accounting and finance], no 1 (83), pp. 28–34. Available at: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-28-34](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-28-34) (accessed 11 March 2021).

4. Verkhovna Rada Ukrainy (2010) *Podatkovyi kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine] Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_bills_stand_laws (accessed 11 March 2021).

5. Arhypenko T.V. (2004) Poniatye y sushchnost otvetstvennosti za narusheniya zakonodatelstva o nalo-

hakh y sborakh [The concept and essence of liability for violations of the taxes and fees legislation]. *Fynansovoe pravo* [Financial law], no. 5, pp. 14–19.

6. Bandurka O.M., Ponikarpov V.D., Popova S.M. (2012) *Podatkove pravo* [Tax law]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. Available at: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bandurka_Oleksandr/Podatkovoe_pravo.pdf (accessed 11 March 2021).

7. Hodme P.M. (1978) *Fynansovoe pravo* [Financial law]. Moscow (in Russian).

8. Kucheryavenko M.P. (2010) *Podatkove pravo Ukrainy* [Tax law of Ukraine]. Harkiv.: Pravo (in Ukrainian).

9. Pepeliaev S.H. (1995) *Osnovy nalohovoho prava* [The fundamentals of tax law] Moskva: Invest fond (in Russian).

10. Stepaniuk O.I. (2003) *Podatkove pravo* [Tax law]. Ternopil. Available at: <http://oslawoffice.com.ua/wp-content/uploads/2016/07/податкове-право.-навч.посібник.pdf> (accessed 11 March 2021).

11. Tsymbal P.V. (2007) Vyznachennia poniattia podatkovykh pravoporushen i podatkovykh zlochyniv [Definition of the concept of tax offenses and tax crimes]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy (ekonomika, pravo)*, no. 2 (37), pp. 138–145. Available at: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/3077/1/3300_IR.pdf (accessed 11 March 2021).

12. Trypolska M.I. (2015) Poniattia ta oznaky podatkovoho pravoporushennia [The concept and signs of a tax offense]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo*, no. 1(47), pp. 41–45.

13. Kucheriavenko M.P. (ed.) (2003) *Podatkove pravo* [Tax law]. Kyiv: Yurinkom Inter. Available at: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Podat-Pravo.pdf (accessed 11 March 2021).

14. Budko Z.M. (2005) *Finansovo-pravova vidpovidaplnist za vchynennia podatkovykh pravoporushen* [Financial and legal liability for tax offenses] (PhD Thesis), Irpin: Natsionalna akademiia derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy.

15. Leha O.V., Yaloveha L.V., Pryidak T.B. (2020) *Klasyfikatsiia podatkovykh pravoporushen* [Classification of tax offenses]. *Rozvytok bukhhalterskoho obliku, opodatkuvannia i kontroliu v umovakh intehratsiinykh protsesiv*. Vseukrainska naukovo-praktychna internet-konferentsiia. Kherson: DVNZ «KhDAU», pp. 146–149. Available at: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/Клас_под_прав.pdf (accessed 11 March 2021).

16. Litvintseva A.S. (2015) Poniattia ta sklad podatkovoho pravoporushennia [The concept and composition of the tax offense]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Pravo*, vol. 35 (1.2), pp. 123–126. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35%281.2%232 (accessed 11 March 2021).